

Reactienota Notitie Reikwijdte en Detailniveau Meerstad

Vanaf 27 juni 2023 heeft de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor de realisatie van de integrale gebiedsontwikkeling voor een periode van vier weken ter inzage gelegen. De gebiedsontwikkeling omvat meer dan 6.000 woningen en 42 hectare bedrijventerrein zal Milieueffectrapportage (MER) worden opgesteld. De m.e.r.-procedure start formeel met de ter inzage legging van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. In deze NRD is beschreven hoe de m.e.r.-procedure voor Meerstad eruit ziet en welke rol deze speelt in de planvorming. Ook biedt de NRD inzicht in water in het MER onderzocht wordt (reikwijdte) en op welke manier dit gebeurt (detailniveau).

Het doel is eveneens om betrokkenen en belanghebbenden in dit stadium te raadplegen om reacties te kunnen meenemen in de uit te voeren onderzoeken. In deze nota wordt op de binnengekomen reacties (zienswijzen) antwoord gegeven. Deze reactienota en het advies van de Commissie MER zullen betrokken worden bij het opstellen van het MER..

Er zijn in totaal 11 reacties op de NRD ingediend. Daarnaast is er een advies van de Commissie MER ontvangen.

Zienswijze nr	Naam	Adres	Plaatsnaam
1.	Natuur- en milieufederatie	Bankastraat 77	Groningen
2.	Groninger Roeibond	Veenhof 8	Groningen
3.	Particulier		
4.	Particulier		
5.	Particulier		
6.	Particulier		
7.	Particulier		
8.	Particulier		
9.	MEER-dorpen	Olgerweg 75	Engelbert
10.	Dorpsvereniging Meerstad		Meerstad
11.	Veiligheidsregio	Sontweg 10	Groningen

Indiener nr.	Zienswijze	Antwoord
1.		
a.	Het is goed dat de gemeente werkt aan het planologisch vastleggen van de 'gemeentelijke ecologische structuur' (GES) om daarmee te sturen op natuurbehoud en -ontwikkeling. Het is essentieel dat de groenstructuur in Meerstad ook onderdeel gaat uitmaken van de GES. Het MER onderzoek kan hiervoor ook de benodigde onderbouwing aandragen.	De GES zal(logischerwijs) meegenomen worden in het MER.
b.	In de Agenda voor de Toekomst/ Wensbeeld is in deze zone ook een 'ecologische verbindingszone' weergegeven. Voor de NRD is het deel tussen de Ring-Oost/ P+R Meerstad en de Borgbrug vooral relevant. Wij maken ons zorgen over de toekomstige invulling van dit gebied. In de eerste plaats zijn wij verheugd over behoud van het Driebondsbos. Het bos heeft door de relatief ongestoorde ontwikkeling de afgelopen 60 jaar mede dankzij de afwisseling van een spontaan ontwikkeld bos met open terrein en de aanwezigheid van een waterplas, een verrassend rijke broedvogelbevolking. Om de natuurwaarden voor de toekomst ook te borgen is een natuurbestemming van groot belang. De toekomst van de rietlanden tussen de 'P+R' en het Driebondsbos is daarmee erg onzeker.	De Agenda voor de Toekomst en het bijbehorende wensbeeld is door de gemeenteraad vastgesteld. Bureau Meerstad heeft daarmee opdracht gekregen om het plan verder planologisch, juridisch en financieel uit te werken. Dat doen we met in ons achterhoofd het coalitieakkoord en uiteraard ook het andere gemeentelijk beleid. Op het Wensbeeld is langs het Eemskanaal een groene pijl getekend. Aan deze pijl moet nog betekenis worden geven. De arcering in het wensbeeld -ter hoogte van het 'Rietland'- zullen we in lijn brengen met het coalitieakkoord en daarom weghalen. Een ecologische verbinding onder de Ringweg door komt er niet vanzelf. Aan deze pijl moeten we gezamenlijk betekenis geven. Wellicht ten overvloede merken we op dat de succesvolle P+R -vooralsnog- blijft. In de komende maanden moeten we hierop met elkaar een antwoord weten te vinden over hoe deze zone eruit moet komen te zien. Voor zover

		het gaat om de te onderzoeken scenario's merken wij op de te onderzoeken verdichting plaatsvindt binnen de contouren van de woongebieden (principe woongebieden te gast in het landschap). Daarmee blijft ruimte voor het behoud van de cultuurhistorische linten en realiseren van stevige groen-blauwe verbindingen tussen onder andere Karding's Ontzet en het 't Roegwold.
c.	Wij vragen u ruimte te reserveren voor een robuuste ecologische verbinding langs het Eemskanaal tussen de woonschepenhaven (Stadshavens) en het Slochterdiep. Deze verbinding is van belang om de natuur van het Driebondsbos en aangrenzende rietlanden aan te sluiten op de andere natuurgebieden in Meerstad en het regionale netwerk daarbuiten. De te versterken ecologische verbinding langs het Slochterdiep is erg belangrijk binnen het regionale netwerk van natuurgebieden als onderdeel van de verbinding tussen Karding's, het Roegwold en het Zuidlaarmergebied. De ecologische verbinding langs het Eemskanaal versterkt ook de Hunze als ruggengraat in de stedelijke groenstructuur van het oostelijk deel van de Stad. In het (concept) ontwikkelkader 'Groningen Stad aan de	De Agenda voor de Toekomst en het bijbehorende wensbeeld is door de gemeenteraad vastgesteld. Bureau Meerstad heeft daarmee opdracht gekregen om het plan verder planologisch, juridisch en financieel te uit te werken. Uit de verdere uitwerking moet blijken of en hoe de ambities verwerkt kunnen worden. Dat doen we met in ons achterhoofd het coalitieakkoord en uiteraard ook het andere gemeentelijk beleid. Op het Wensbeeld is langs het Eemskanaal een groene pijl getekend. Aan deze pijl moet nog betekenis worden geven. De arcering in het wensbeeld -ter hoogte van het 'Rietland'- is in lijn gebracht met het coalitieakkoord en daarom weggehaald. Een ecologische verbinding onder de Ringweg door vraagt om een gebiedsgerichte aanpak en hangt samen met de ontwikkelingen langs de Sint Petersburgweg en de mogelijkheden om aan te sluiten op het Hunzedal. Wellicht ten overvloede merken we op dat De succesvolle P+R is opgenomen in het Wensbeeld en is onderdeel van de integrale planontwikkeling. Binnen het

	Hunze' wordt deze functie als 'ruggengraat' benoemd. De Eemskanaalzone vormt hierbij een belangrijk kerngebied (natuurverbinding) in de stad die de Hunze onderdeel maakt van een robuuste groenstructuur. De voorgestelde ontwikkeling voor de 'P+R' en rietlanden lijkt in strijd met dit ontwikkelingskader.	plangebied Meerstad houden wij rekening met de natuurwaarden. Hoe de zone er binnen (en buiten) en plangebied uit komt te zien is dan ook onderdeel van een integraal gebiedsproces.
d.	Voor het MER-rapport is het belangrijk dat er gedegen onderzoek wordt gedaan naar de bestaande natuurwaarden in het gebied. In bepaalde delen van het gebied, waaronder de Eemskanaalzone, zijn bij onderzoeken in het verleden de bestaande natuurwaarden onvoldoende onderzocht. Zo als hiervoor is aangegeven is het Driebondsbos met aangrenzende rietlanden een belangrijk leefgebied is voor veel vogelsoorten, waaronder soorten die op de rode lijst staan. Het is noodzakelijk dit vanuit de MER te onderzoeken en te beoordelen juist nu hier ook andere (woon)functies zijn gepland. Bestaande (ecologische) onderzoeken en inventarisaties, zoals de broedvogeltelling voor het Driebondsbos uit 2021, kunnen hier aan bijdragen.	Er is in 2022 door Altenburg & Wymenga gebiedsdekkend onderzoek gedaan naar alle broedvogels, vleermuizen en andere beschermde soortgroepen. Op basis van de resultaten kan een goede ecologische effectbeschrijving worden uitgevoerd in de MER. Indien blijkt dat meer onderzoek nodig is, zullen wij dit doen.
2.	Als Groninger Roeibond zien we mogelijkheden om in het Woldmeer van oost naar west een Watersportbaan te	De Agenda voor de Toekomst en het bijbehorende wensbeeld is door de gemeenteraad in november 2022 vastgesteld. Bureau Meerstad heeft daarmee

	realiseren van 2,2 km lengte bij 100 m breedte. Bij het opdoeken van de roeibaan in Harkstede in 2014 heeft de politiek toegezegd voor een alternatieve baan te zorgen. In de plannen van Meerstad is daarvoor ook opgenomen dat er in Meerstad een roeivoorziening zal komen.	opdracht gekregen om het plan verder planologisch, juridisch en financieel uit te werken. In de Agenda voor de Toekomst en het bijbehorende wensbeeld is in Meerstad en op het Woldmeer thans geen roeibaan opgenomen. Het Woldmeer heeft een waterbergende en waterbufferende functie om de stad Groningen te beschermen, maar krijgt ook een recreatieve functie met hoge ecologische kwaliteit. Watersporters hebben ruimte om te zeilen, varen, suppen, zwemmen of aan te meren in een van de haventjes. Een roeibaan met een omvang van 2,2 km bij 100 meter breed op het Woldmeer gecombineerd met de andere (water) activiteiten achten wij niet passend. In verband met het wegvallen van de roeibaan in Harkstede is door de gemeente destijds toegezegd om medewerking te verlenen aan een locatieonderzoek voor een nieuwe locatie. Dit heeft ook plaatsgevonden. Er is in 2020 door een extern bureau een quickscan gedaan naar de geschiktheid van de locatie Paterswoldsemeer. Naast inhoudelijke argumenten ten aanzien van natuur, landschap, ecologie, recreatie en planologie, is gebleken dat er onvoldoende draagvlak was voor een watersportbaan. We hebben destijds geconcludeerd dat het, gelet op alle argumenten, binnen de gemeentegrenzen niet haalbaar is om een dergelijke wedstrijd baan te realiseren.
3.		
a.	Ecologie is altijd een speerpunt geweest in de besprekingen over de aanleg van de zonne-industrie. Als	De gemeenteraad heeft besloten om de gebiedsontwikkelingen voor Meerstad Noord los te knippen van de ontwikkeling van

	een buffer voor de bewoning (300- 500 m tot de bestaande bewoning), een ecologische link van Kardinga naar 't Roegwold en het vergroten van de biodiversiteit zie de Gebiedsvisie. Echter in deze NRD verandert de ecologische buffer in een zone bestemd voor woningbouw. Deze zone is ook uit de Gebiedsvisie Noord gehaald.	Meerstad. Meerstad richt zich op woningbouw en het ontgraven van het Woldmeer. Meerstad Noord richt zich op de ontwikkeling van een zonnepark met een groene buffer. In het wensbeeld een groen verbindig opgenomen die gerealiseerd moet worden in de groene buffer. In deze zone is ook ruimte voor woningbouw. Daarbij vindt er intensief overleg plaats om deze twee ontwikkelingen op elkaar af te stemmen.
b.	- Kunt u uitleggen waarom de ontwikkelingen in Meerstad Noord worden gezien als een autonome ontwikkeling? - En op welke manier de effecten van deze autonome ontwikkelingen worden meegenomen in deze Milieueffecten rapportage? - En kunt u uitleggen wanneer de ontwikkelingen in Meerstad Noord niet meer als autonome ontwikkeling kunnen worden gezien? - En wat het effect is als zij niet meer als autonome ontwikkeling worden bestempeld op deze Milieueffecten rapportage? - En hoe de autonome ontwikkelingen in Garmerwolde en Roodehaan in deze NRD worden meegenomen?	Voor de ontwikkelingen in Meerstad Noord is een eigen MER opgesteld door de gemeente Groningen en wordt los van Meerstad voorgelegd aan de gemeenteraad van de gemeente Groningen voor besluitvorming. Daarom is in de NRD de gebiedsvisie van Meerstad-Noord als autonome ontwikkeling opgenomen zodat er bij de uitgevoerde en uit te voeren onderzoeken rekening mee gehouden wordt. De plangrens van de MER van Meerstad sluit aan bij de grens in de MER van Meerstad Noord en is aangegeven in figuur 1-2 (pagina 5 in de NRD van Meerstad). Bij de uitgevoerde en uit te voeren onderzoeken worden de gevolgen van en op de omgeving meegenomen. Voor de NRD die voor Meerstad is opgesteld en ook in de nog op te stellen MER, worden de ontwikkelingen opgenomen als autonome ontwikkelingen omdat voor de ontwikkelingen separate procedures gevoerd worden

		(en al verder in ontwikkeling zijn). - Een plan wordt als autonome ontwikkeling gezien als de activiteit met enige zekerheid plaats vinden. Op het moment dat de planvorming voor Meerstad Noord juridisch wordt verankerd, dan wordt Meerstad Noord opgenomen in de referentiesituatie. In beide gevallen wordt Meerstad Noord meegenomen in het MER voor Meerstad. Daar waar ontwikkelingen procedureel ver genoeg zijn, worden zij sowieso vanuit cumulatie meegenomen. Het planvoornemen moet dan voldoende concreet genoeg zijn. Dit betekent dat er dan minimaal een ontwerp ter inzage moet zijn gelegd. Dat geldt voor zowel Garmeerwolde als Rode Haan.
c.	Het advies van de Commissie MER is bij het vorige MER, voor Meerstad Noord, niet opgevolgd. Als argument werd daar gebruikt dat er direct overleg met de commissie MER is geweest. Wordt in dit proces zo'n eventueel overleg met de commissie MER dan ook openbaar gemaakt en gedeeld?	Het advies van de MER-commissie is openbaar. Alle adviezen die de MER-commissie geeft zijn terug te vinden op https://www.commissiemer.nl/. Daarnaast publiceert Bureau Meerstad documenten op haar eigen website www.meerstad.eu/toekomst. Het advies van de Commissie kan worden opgevolgd, maar dat hoeft niet. Overigens gaan wij het advies van de Commissie voor Meerstad Noord gewoon opvolgen.
4.		
a.	De NRD gaat nog steeds uitsluitende de 'rode lijsten' als toetsingskader hanteert bij de beoordeling van het beschermen van soorten en hun leefgebieden. Inmiddels is eenieder wel duidelijk dat de rode lijsten slechts het	Gebieden met veel rode lijstsoorten zijn zonder uitzondering ook gebieden met een hoge biodiversiteit. Bijzondere aandacht voor rode lijstsoorten geeft daarom veel informatie over de ecologische waarde van een gebied.

	topje van een ijsberg zijn in het ecologische complex van levensvormen. In onze zienswijze dient niet alleen gekeken te worden naar bedreigde en beschermde soorten, maar naar de gehele broedvogelpopulatie van bos en rietland, zoals laatstelijk 2021 geïnventariseerd door Marco Glastra¹, vleermuizenpopulatie, insecten en schimmels/paddestoelen. Eigenlijk gaat het om het gehele ecosysteem en de functie van ecologische verbindingszone en vliegroute voor trekvogels.	Overigens focust het onderzoek niet uitsluitend op rode lijstsoorten maar ook op beschermde soorten (dat is immers niet hetzelfde). Het ecologisch onderzoek uit 2022 beschrijft alle o.a. broedvogels en vleermuizen in het gebied. In het MER proberen wij het gehele ecosysteem zo goed mogelijk, maar binnen de grenzen van de wet- en regelgeving, in beeld te brengen. Daarbij is het ecosysteem een keten. Als het hoger in de keten goed met de flora en fauna, dan kan er vanuit worden gegaan dat het lager in de keten (insecten, schimmels/paddestoelen) goed gaat. Inrichtingstechnisch willen wij ook zoveel mogelijk habitatten creëren voor het gehele ecosysteem.
b.	Het instandhouden van het Driebondsbos en het bijbehorende foerageergebied van het Rietland heeft consequenties voor de interpretatie van de wel in de NRD opgenomen <i>‘Visie Stad aan ’t Water’</i>. Het idee om Driebondsbos en Rietland te rooien en te bebouwen en de kade van het Eemskanaal te openen om een stadswijk met vaargelegenheid te realiseren is achterhaald. De in de NRD opgenomen slogan <i>“Groningen wordt weer een stad aan het water”</i> is prima als daarbij gedacht wordt aan het Woldmeer, maar levensgevaarlijk als u of uw adviseurs denken te gaan suppen op het Eemskanaal. Het slib is vervuild en	Op het Wensbeeld is het Driebondsbos en de naastgelegen rietlanden ingetekend met een groen vlak. Langs het Eemskanaal is een groene pijl getekend. Aan deze pijl moet nog betekenis worden geven. De rood-groene arcering in het wensbeeld -ter hoogte van het ‘Rietland’- is weggehaald en een aangepaste kaart staat op www.meerstad.eu. De gevolgen voor het Driebondsbos en het Rietland zullen worden beschreven in het MER.

	ongeschikt voor bewoning en kinderspel.	
c.	Het Driebondsbos met aangrenzend Rietland tot aan de P&R Meerstad blijven behouden zoals ze zijn. Deze terreinen krijgen in de naaste toekomst de bestemming natuur.	Wij zullen onze uiterste best doen om het Driebondsbos in zijn huidige staat te behouden. Dit is echter wel afhankelijk van een nadere uitwerking. Wellicht moet het P&R-terrein een andere vorm krijgen omdat het voor de ecologische verbindingszone beter is.
5.		
a.	“We werken verder aan het herstel van de oude Hunzeloop. Naast ecologische versterking in het algemeen kiezen we voor het behoud van een aantal gebieden zoals ze zijn. Dit geldt voor het Driebondsbos en het naastgelegen Rietland, waar het Skillspark ingepland stond. Dat betekent dat de hier geplande woningen ergens anders zullen worden gerealiseerd”. Helaas zien wij dit niet terug in de Wenskaart van de Agenda voor de toekomst van Meerstad en in de NRD. Hierin wordt nog steeds van (optionele) bebouwing van deze zone uitgegaan. Ook op de informatieve inloopavond over de NRD werd bebouwing nadrukkelijk als reële optie benoemd. Wij verzoeken u daarom de aangehaalde paragraaf uit het coalitieakkoord opnieuw te bevestigen, op te nemen als uitgangspunt voor de verdere planontwikkeling in NRD en MER en genoemde gebieden planologisch te beschermen.	De Agenda voor de Toekomst en het bijbehorende wensbeeld is door de gemeenteraad vastgesteld. Bureau Meerstad heeft daarmee opdracht gekregen om het plan verder planologisch, juridisch en financieel uit te werken. Dat doen we met in ons achterhoofd het coalitieakkoord en uiteraard ook het andere gemeentelijk beleid. Op het Wensbeeld is langs het Eemskanaal een groene pijl getekend. Aan deze pijl moet nog betekenis worden geven. De arcering in het wensbeeld -ter hoogte van het ‘Rietland’- is in lijn gebracht met het coalitieakkoord en daarom weggehaald. Of er een ecologische verbinding onder de Ringweg door komt hangt samen met de ontwikkelingen langs de Sint Petersburgweg. Wellicht ten overvloede merken we op dat de succesvolle P+R -vooralsnog- blijft. Hoe de zone er uit komt te zien wordt onderdeel van een integraal gebiedsproces.
b.	De groene zone tussen Driebondsweg en Eemskanaal is een belangrijk onderdeel van de	Er is in 2022 door Altenburg & Wymenga gebiedsdekkend onderzoek gedaan naar alle broedvogels, vleermuizen en

	Gemeentelijke Ecologische Structuur. Zij verbindt de Hunzezone met het Kardings Ontzet en is daarmee een belangrijke schakel in het netwerk van natuurgebieden rond de stad. Om deze functie goed te vervullen is een optimale inrichting en beheer gewenst van de hele groene zone langs het Eemskanaal. Hiervoor is een gedegen en gedetailleerd ecologisch onderzoek noodzakelijk. De NRD stelt op blz. 41 dat het reeds uitgevoerde ecologisch onderzoek voldoende informatie biedt voor het MER en dat er geen noodzaak is voor vervolg (soorten) onderzoek. Voor zover ons bekend is het gebied echter beperkt onderzocht, onder andere gericht op broedvogels (SOVON inventarisatie Glastra), maar niet gebiedsdekkend en jaarrond voor alle soorten. Daarom vragen wij u zorg te dragen voor een compleet en dekkend ecologisch onderzoek voor de gehele zone, gericht op de soorten die er leven, maar ook de soorten die hier gebruik van maken om voedsel of schuilgelegenheid te zoeken of om zich te verplaatsen, b.v. vleermuizen en trekvogels.	andere beschermde soortgroepen. Op basis van de resultaten kan een goede ecologische effectbeschrijving worden uitgevoerd in de MER. Zie ook onze reactie onder 4a en 4b.
c.	Tot slot zien wij als bewoners van de Borgsloot het verkeer langs het Slochterdiep toenemen in de afgelopen periode, waarbij er ook steeds harder wordt gereden. Vanaf de viskraam tot het sluisje is het een echte racebaan geworden voor	Wij nemen uw reactie mee in de verdere planontwikkeling over de verkeersveiligheid. U kunt ook contact zoeken met de gebiedsmanager Oost van de gemeente Groningen. Deze is telefonisch te bereiken via 14050. Daarnaast kunt u een melding

	auto's en motoren, waar het gas nog even flink kan worden opengetrokken. Dat brengt geluidsoverlast en onveilige situaties met zich mee. Dat is natuurlijk moeilijk te onderzoeken bij de steeds wijzigende verkeerssituaties op de aansluitende wegen in de afgelopen periode. Wij verzoeken echter dit toch mee te nemen in het vervolgonderzoek en maatregelen te verkennen om in elk geval de snelheid hier te verminderen.	doen via Meldingen Groningen of telefonisch 14050.
6.		
a.	> pag 23 Aan zowel de noord- als zuidzijde zijn fietspaden ingetekend. De Middelberterplas is NNN-gebied. Openbare fietspaden langs de plas zijn daarom niet wenselijk. Er moet rust en ruimte zijn voor natuurbehoud- en ontwikkeling. Ook om de ecologische verbinding tussen oa MEER-bos, langs de plas, het lint en het Driebondsbos te versterken. > Het fietspad aan de noordzijde van de Middelberterplas komt ook niet overeen met het Wensbeeld, dit is weliswaar meer op grote lijnen, maar daar is het fietspad aan de noordzijde nooit ingetekend, alleen een voetpad. > Aan de zuidelijke zijde is het logischer om een fietspad langs de watergang te laten lopen (bij Martens langs), zoals ook in het Wensbeeld is aangegeven. Dus wat zuidelijker laten lopen. En zo	Zowel het wensbeeld als het fietsnetwerk in figuur 3-9 zijn kaarten op hoofdlijnen. De exacte plek van de fietspaden wordt nog verder onderzocht en ingetekend bij de verdere uitwerking van de deelgebieden.

	kom je ook niet in de knel met particuliere woningen en bijbehorende tuinen.	
b.	> tijdens het overleg (14 juni) van het kleine ontwerpteam over Middelberterplas/MEER-bos werd besproken dat verder verkend wordt, wat de kansen zijn als peilhoogtes worden verhoogd ten bate van natuurontwikkeling. Wordt dit ook meegenomen in de NRD en uitgezocht in de MER?	Onderzoek naar waterstanden en de gevolgen voor de bestaande omgeving zijn een belangrijk onderdeel van het proces.
c.	De schetsen voor de herinrichting van de Middelberterplas zijn prematuur.	Wij zullen deze in samenwerking gaan uitwerken.
d.	Diverse opmerkingen over de presentatie: > Slide 6: Molensloot is toegankelijk voor fietsers. Dit moet niet aansluiten op het Kerkepad, hier geen fietsen namelijk, alleen voetpad. > Zuidelijke fietspad loopt langs de watergang: dit is een logische plek. > Slide 10: mooi deze ecologische verbinding voor flora en fauna. Ook mooi langs het lint. Het lint moet dan wel verder vergroend worden. > slide 12: het lijkt alsof er aan de westzijdesteigers in de plas getekend zijn, wat zijn dit? Overigens is het schiereilandje niet ingetekend (waar de electriciteitsmast op staat) 2 > slide 23: fase 4: de bebouwing komt wel behoorlijk dicht bij de plas	De presentatie was ter verduidelijking en maakt geen onderdeel uit van het formele proces.

	> (grenst aan verlengde Kerkpad, bij die waterwijk langs) > slide 25: geen noordelijke en zuidelijke fietsroute ivm NNN gebied (zie NRD), dit strookt niet met het wensbeeld: de zuidelijke route ligt veel zuidelijker langs de watergang. > slide 26: Jan Kruyer (Middelberterweg 17a) deed een mooie suggestie voor Middelberterweg 6: kan de boerderij ook een plek zijn voor allerlei spullen die te maken hebben met de geschiedenis van Middelbert? Dat kunnen foto's zijn, oude landbouwwerktuigen, maar ook boeken etc. Ik vind dat een heel mooi idee, passend bij de plek. > Diverse slides: aan het lint staat aaneengesloten groen. Mooi en ook goed als ecologische verbinding. Wordt dit ook zo gerealiseerd?	
7.	Verwarring over de figuren 1-1 en 1-2. Invulling P+R Meerstad lijkt af te wijken van het Wensbeeld.	Figuur 1-2 is een kaart op een hoger abstractie niveau dan de kaart van figuur 1-1. In figuur 1-1 staan bijvoorbeeld symbolen ingetekend zoals de auto bij de P+R, maar ook de symbolen voor scholen en centrumvoorzieningen. In figuur 1-2 staan deze symbolen niet. De kaarten geven hetzelfde weer, alleen is figuur 1-2 iets minder gedetailleerd.
8.	Bekijk de verkeersveiligheid vanuit de voetgangers. Het aantal recreanten en scholieren neemt erg toe. Als de bus niet meer door de	De verkeersveiligheid nemen wij mee in de uitwerking. Daarnaast steken wij in op een hoogwaardig OV zodat de lintdorpen ook bereikbaar blijven met het openbaar vervoer.

	lintdorpen komt, wordt dit nog belangrijker.	
9.		
a.	Hoeveel inwoners zijn er momenteel in het gebied van de 3600 bestaande woningen? Geef een verhouding t.o.v. de toekomst naar 25.000 inwoners.	Op dit moment zijn er circa 5.000 inwoners in Meerstad. Feiten en cijfers over Meerstad zijn te vinden op de website: Over Meerstad
b.	Wij hebben diverse keren gemeld dat het bedrijvenpark lang de A7 te omvangrijk is en te dicht op het lint komt te liggen. In het wensbeeld is het gebied tussen Engelberterplas en Kuil Banden en/of het gebied tussen de toekomstige ZOW en Bieleveldslaan niet meegenomen als mogelijke bedrijvenparken; als dit meegenomen wordt dan kan het bedrijvenpark bij het Lintdal veel kleiner worden.	De Agenda voor de Toekomst en het wensbeeld is een plan op hoofdlijnen. Hoe het bedrijvenpark er precies uit komt te zien en wat de afstand exact gaat worden tussen het bedrijvenpark en de bestaande bebouwing is nog niet bekend. Dit is onderdeel van de verdere uitwerking van het deelgebied met het bedrijventerrein. Een belangrijk uitkomst van het participatieve proces is dat bebouwing zoveel mogelijk geconcentreerd dient te worden om zo het open landschap te behouden.
c.	Hier staan nieuwe solitaire fietspaden ingetekend op net andere plekken dan in het Wensbeeld. Dit hoeft niet perse verkeerd te zijn, maar pas hiermee op. Waarom niet conform het Wensbeeld? Wat is de achtergrond hiervan?	Het wensbeeld is een kaart op hoofdlijnen. Het geeft in vlekken weer wat waar ongeveer kan komen. Figuur 2-4 is een meer gedetailleerde kaart die bestaande en mogelijke routes aangeeft, maar waarbij het met name gaat over de ligging van de tweede hoofdontsluiting van het gebied. De exacte plek van de fietspaden tussen Meerstad en de stad Groningen worden nog verder onderzocht en ingetekend.
d.	De teksten “Weendersweg” bij de Olgerweg en “Nieuwe weg” horen hier niet te staan. Dat er een Zuidelijke Ontsluitingsweg komt, daar zijn we blij mee.	De namen zijn toegevoegd ter verduidelijking van de locatie van de zuidelijke ontsluitingsweg. Waar “Weendersweg” staat bij de Olgerweg zou “Olgerweg” moeten staan. Met “Nieuwe weg” wordt de mogelijke nieuwe weg in Grunopark/de Wierden aangegeven.

e.	Bij de opsomming van de beleidsstukken die beoordeeld moeten worden om te zien of deze leiden tot aanvullende doelstellingen of randvoorwaarden, missen wij: de cultuurhistorische analyse van de Eemskanaalzone en Meerdorpen van Steenhuis/Meurs van april 2020 en de Dorpsvisie MEER-dorpen van 17 augustus 2021. Overigens wordt later wel verwezen naar het stuk van Steenhuis/Meurs.	In het MER worden de relevante beleidsdocumenten waar nodig verder aangevuld én gebruikt. Genoemde rapportage zal in ieder geval worden bestudeerd.
f.	De toegankelijkheid en bereikbaarheid van openbaar vervoer wordt gestimuleerd maar dit geldt kennelijk niet voor de eeuwenoude kernen van plangebied Meerstad, te weten Middelbert en Engelbert. Niet duidelijk wordt hoe de bereikbaarheid van het openbaar vervoer in deze dorpen wordt veilig gesteld.	De NRD omschrijft een onderzoeksopzet. De visie voor plangebied Meerstad is omschreven in de Agenda voor de Toekomst plangebied Meerstad 2050. In het kader van duurzame mobiliteit is het de wens om het OV op een hoger niveau te brengen en de bestaande dorpen zouden daar dus ook een positief effect van ondervinden.
g.	De nieuwe wijk wordt opgehoogd. De wijk zal een ander waterpeil hebben dan het bestaande lint. Belangrijk is dat heel goed onderzocht wordt welke effecten dat en vooral het waterpeil heeft op de bestaande bebouwing in het lint. Voor het gebied rondom de Middelberterplas is het juist interessant om het waterpeil te verhogen, waardoor er zich bv een moerasbos kan ontwikkelen. Voor de onderzoeken is het belangrijk te weten welke ecologische en waterkundige effecten optreden bij het verhogen van het waterpeil.	Onderzoek naar waterstanden en de gevolgen voor de bestaande omgeving zijn een belangrijk onderdeel van het proces.
h.	Eemskanaalzone: ca. 2100 woningen. Er is aandacht	Wij danken u voor deze opmerking.

	voor de gezondheidshinder door de bouw voor omwonenden gedurende 20-30 jaar. Dat verheugt ons.	
i.	Benaming deelgebieden ontbreken en de 'vlekken' zijn niet aangegeven. P20, Fig 3-6 Onderste figuur kan niet het buitengebied zijn, Meerstad Midden valt hier binnen. Figuur is nauwelijks leesbaar.	In de kaart zijn geen namen opgenomen en de bestemmingen worden weergegeven op hoofdlijnen. Figuur 3-6 zal daar waar nodig worden verduidelijkt.
j.	Overzicht van de verwachte bodemdaling; 10-60 cm in Middelbert en Engelbert. Er moet aandacht zijn voor de waterhuishouding/het grondwaterpeil zoals ook bij pag. 13 is aangegeven.	Het waterschap is verantwoordelijk voor het grondwaterpeil. De uitwerking van de plannen wordt ook ter goedkeuring aan het waterschap aangeboden.
k.	Verkeerstellingen; alleen de cijfers voor de omliggende wegen worden vermeld. Niets over de te verwachten aantallen op de Middelberterweg, Olgerweg, Engelberterweg of Woldjerspoorweg!	Er zijn op meerdere plekken in plangebied Meerstad verkeertellingen uitgevoerd. Er wordt gewerkt aan een verkeersmodel dan inzicht moet geven in de verkeersbewegingen op alle wegen in het plangebied als gevolg van de realisatie van de deelgebieden. Dit model is inmiddels klaar en kan gebruikt worden om de onderliggende onderzoeken voor het MER uit te voeren. .
l.	Op deze kaart staat de ontbrekende fietsbrug over de Hunze en het Winschoterdiep. Wij hebben hierover eerder een gesprek gehad met wethouder van der Schaaf en begrepen daaruit dat deze bruggen er niet zullen komen. Een doorgaande fietsroute vanuit Meeroevers, door Middelbert naar Groningen Zuid is dan ook niet realistisch. Verbinding tussen Antwerpenweg en Helperweg over de Duinkerkenstraat ontbreekt.	Het programma mobiliteit van de gemeente Groningen heeft op haar lange termijn agenda de wens staan om de fietsverbinding te realiseren. Of en wanneer die er komen is op dit moment niet bekend.

m.	Olgerweg heeft geen invloed op de geluidsbelasting. Eerder zijn dat de Engelberter- en Middelberterweg. Ook wordt de Driebondsweg niet genoemd.	Op basis van het nieuwe verkeersmodel wordt onderzoek gedaan naar het verkeerslawaaï en worden alle wegen meegenomen.
n.	Risicokaart buisleidingen/transportroutes Op de kaart staan groene driehoeken/ruiten/kruisen die niet in de legenda staan. Wat zijn dat?	Dit zijn kwetsbare objecten zoals een onderwijsinstelling, publieksgebouw of tehuis.
o.	De kleuren in de legenda corresponderen niet met de kaart. Bijv. het lichtblauw op de kaart is niet terug te vinden in de legenda. We twijfelen sowieso of de blauwtinten wel corresponderen met de figuur. Het is in ieder geval zeer onduidelijk.	Door de uitsnede van de kaart kunnen de verschillende blauwtinten lastig van elkaar te onderscheiden. De kaarten zijn openbaar toegankelijk op de website https://www.atlasleefomgeving.nl/ .
p.	P28, Fig 3.16 Afvoergebieden Meerstad: deze kaart lijkt oud. We missen hier het Woldmeer.	Het watersysteem voor het plangebied wordt opnieuw uitgewerkt en daarbij wordt rekening gehouden met de nieuwe deelgebieden. Een nieuw kaartbeeld wordt hiervoor gemaakt.
q.	Gezondheid. Momenteel geen hoge geluidsbelasting vanwege wegverkeerslawaaï? Volgens fig. 3-10 wel langs de A7! Hoort ook bij het plangebied. En bovendien klagen de bewoners van de woningen aan Engelberterweg (ten zuiden van de kruising met de Woldjerspoorweg), de huisjes aan het Engelberterbad en het Lintdal van veel verkeerslawaaï van de A7, vooral bij westenwind en regen.	Op basis van het verkeersmodel worden nieuwe geluidsonderzoeken uitgevoerd. Op basis van de uitkomsten van de geluidsberekeningen worden de (woning)bouwplannen verder uitgewerkt.
r.	Ecologie - Soortenbescherming	De NRD bevat een onderzoeksopzet, een omschrijving van de uit te voeren

	“Het ecologisch adviesbureau Altenburg & Wymenga heeft op 21-12-2022 een Natuurwaardenonderzoek uitgevoerd voor het plangebied. Het doel van dit onderzoek is de gegevens over natuurwaarden te actualiseren ter voorbereiding op de beoogde werkzaamheden. Er is een jaarrond ecologisch onderzoek uitgevoerd binnen de deelgebieden: Grunopark / DeWierden, Meerstad-Midden (Meerstad-Oost), EKZ en Middelbert (Meerstad-West). Voor Meerstad-Zuid en de Brug Slochterdiep is een bureaustudie naar natuurwaarden uitgevoerd.” Deze alinea is voor ons moeilijk op waarde te schatten zonder kennis van deze onderzoeken.	of reeds uitgevoerde onderzoeken. Resultaten van de onderzoeken komen terug in de mer-procedure.
s.	Legenda lijkt niet te corresponderen met de kaart. We zien in de kaart alleen ++ en paars gestreept terug. Roze/paarse gebieden op de kaart staan weer niet in de legenda.	Door de schaalgrote van de kaart is de arcering op sommige plekken lastig van elkaar te onderscheiden. Wij zullen er voor zorgen de kwaliteit en consistentie van het kaartmateriaal in het MER goed leesbaar zijn.
t.	“Op basis van een voorlopige analyse kunnen er verschillende vindplaatsen uit de steentijd worden herkend. Nader onderzoek is nodig om die beter te kunnen begrenzen.” Als hier meer duidelijkheid is dan horen we dit graag.	Onderzoeken dienen als input voor de verdere uitwerking. De uitkomsten van de diverse onderzoeken moeten gewogen worden.
u.	Verkeersintensiteit: weer niets over de te verwachten verkeersintensiteit op de lintwegen in Engel- en Middelbert.	Wij zullen het verkeersmodel zo snel mogelijk ter beschikking stellen.
v.	In de figuur staat dat in 2040 <=10.000 worden verwacht in de Meerstadlaan.	De genoemde scenario's worden in het verkeersmodel doorgerekend. Het model houdt

	Echter op p23 staat: Op de Driebondsweg rijden in de huidige situatie circa 11.304 motorvoertuigen per etmaal (mvt/etm). En op de Hoofdweg nu al > 5000. Vraag: Hoe kan het aantal motorvoertuigen op de Meerstadlaan in 2040 lager zijn dan het huidig aantal op de Driebondsweg? Dat moet dan van inwoners uit de MEER-dorpen zijn of van sluipverkeer. Of neemt het openbaar vervoer in dit gebied een welkome vlucht?	ook rekening met de effecten van het openbaar vervoer en fietsgebruik.
x.	Arbeidsplaatsen van 600 resp. 3.522 worden genoemd. Wordt bedoeld aantal werkenden? Hoe worden de arbeidsplaatsen berekend of bepaald?	Op basis van het programma wordt het aantal arbeidsplaatsen berekend en inzichtelijk gemaakt.
y.	“Alternatief maximale verdichting Het alternatief met verdere verdichting is onderzocht ten behoeve van de financiële onderbouwing van het plan. Maximaal circa 8.000 woningen kunnen worden toegevoegd met bijbehorende voorzieningen met behoud van kwaliteit.” Dit betekent 2000 meer dan de 6000 van p9 en zoals in Agenda van de Toekomst staat gesteld. Wij zijn zeer huiverig voor de steeds hoger genoemde aantallen. Als het alleen gaat om woningen in het gebied EKZ4: Van eerst 1500, naar scenario's van 1500-2100 naar 2100, naar 2000-3000 in de Agenda voor de Toekomst. Met in het achterhoofd: hoe houden we het dorpse karakter van onze dorpen overeind, heeft de nieuwbouw voldoende	Er worden diverse scenario's doorgerekend. De dichtheden verschillen maar het ruimtegebruik niet. De contouren van het wensbeeld veranderen niet in deze scenario's. De nieuwe gebieden worden niet direct ontsloten op de huidige lintstructuren.

	afstand tot de linten en blijven onze lintwegen verkeersluw.	
z.	"In dit scenario wordt ervan uitgegaan dat in de Eemskanaalzone en Grunopark/De Wierden verder wordt verdicht, waarbij wordt uitgegaan van 60% appartementen, waarvan 30% sociale woningbouw, 40% middelduur en 30% dure woningen." Zoals het er nu staat krijg je drie groepen appartementen: 30% sociaal, 40% middel en 30% duur en verdichting van Eemskanaalzone en Grunopark/De Wierden. In de Agenda voor de Toekomst gelden die percentages (30/40/30) voor de 2100 woningen in het gebied langs het Eemskanaal. Dus zonder Grunopark/de Wierden Betekent dit nu dat de verdeling van woningen voor Grunopark/De Wierden ook bekend is?	Er worden diverse scenario's doorgerekend. De dichtheden verschillen maar het ruimtegebruik niet. De contouren van het wensbeeld veranderen niet in deze scenario's. De nieuwe gebieden worden niet direct ontsloten op de huidige lintstructuren.
aa.	Al met al vinden wij de aandacht voor de gevolgen voor en belangen van de dorpen Middelbert en Engelbert -die immers in het hart liggen van het plangebied- onvoldoende aan de orde komen.	De invloed van de ontwikkelingen op bestaande bebouwing wordt meegenomen in de uit te voeren onderzoeken
ab.	De NRD stelt dat nader onderzoek naar cultuur- en natuurwaarden voor de Eemskanaalzone niet nodig zou zijn. Maar juist de rietlanden en het bos zijn maar summier onderzocht. Wij dringen aan op gedegen ecologisch onderzoek, niet alleen naar de bestaande natuur zoals het Driebondsbos, het rietland richting P&R) en de	Het effect van de plannen voor planten, dieren en mensen wordt in de mer-procedure onderzocht.

	Middelberterplas maar ook naar de ecologische verbindingen met de nieuw aan te leggen natuur, zoals rond de Nieuwe Molensloot. We willen gedegen ecologisch onderzoek. Kijkend naar het hele gebied vragen wij ons af wat de plannen zijn met betrekking tot de ecologische verbindingsfunctie van de zone langs het Eemskanaal tot in de stad Groningen; wij pleiten ervoor dat in het MER ook de invloed van de realisatie van de woningen en voorzieningen in de Eemskanaalzone op deze toekomstige ecologische verbindingszone onderzocht wordt.	
ac.	“Hierbij wordt ook onderzocht of het zinvol is de nieuwe ontsluitingsweg buiten de bebouwde kom als 80 km/uur uit te voeren, om zo het verkeer van Grunopark de Wierden en Harkstede te verleiden om niet meer via de drukke Hoofdweg te rijden.” De ZOW mogelijk 80 km/u; daar zitten we niet op te wachten in verband met lawaai, lichtoverlast etc voor de bewoners van de Engeberterweg en de vakantiewoningen aan het Engelberterbad.	De beoogde weg moet nog worden ontworpen. Ook zullen effecten onderzocht worden. De maximale snelheid op de weg is een van de te onderzoeken punten.
ad.	Wat wij verder missen: Gemeente Groningen heeft buiten dit plangebied, maar wel strak ertegen aan, een windpark met 6 windturbines gepland. Dit kan invloed hebben op het plangebied, denk aan zicht op, horizonvervuiling, geluid, slagschaduw, gezondheid.	De planvorming voor windpark Rode Haan is nog niet ver genoeg om mee te kunnen nemen in het MER voor Meerstad.

	Wij missen hiervoor aandacht in de NRD.	
10.		
a.	Figuur 1-3 Verschil middels 'Barcodes' tussen Meerstad 2005 (links) en AvdT (rechts). Bron: Agenda voor de Toekomst De omgevingsvisie voor Meerstad is kaderstellend voor mer-plichtige en mer-beoordelingsplichtige vervolgbesluiten. Daarbij gaat het onder andere om de categorie 'aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject met inbegrip van de bouw van winkelcentra en parkeerterreinen en jachthavens'. Meer specifieker op voorzieningen.	De barcodes hebben een illustratief karakter om de verschillende tussen de plannen gemakkelijk te kunnen duiden. Bij de ontwikkeling van de nieuwe deelgebieden zetten we -naast het realiseren van woningen- in het spoedig realiseren van de voorzieningen die passen bij plangebied Meerstad. Het voorzieningenniveau hangt mede af van het woningbouwprogramma van de deelgebieden.
b.	• kaderstellend voor een eventuele ontgrondingenvergunning: Het wooneiland genaamd 'piloteiland' is groter dan 25 hectare en is nog niet als water bestemd. Wat oppervlak betreft valt dit projectgebied wel binnen de grenzen van de ontgrondingenvergunning, maar er moet een bestemmingsplan- of vergunning voor afwijken-procedure worden doorlopen. De ontgrondingenvergunning is echter al verleend, wat betekent dat de nog te nemen besluiten niet kaderstellend zijn voor een te nemen mer-plichtig besluit zoals een ontgrondingenvergunning. • kaderstellend vanwege uitwerking van een stedelijk ontwikkelingsproject: het kan zijn dat wordt besloten	In huidig Meerstad is destijds minder de nadruk gelegd op het realiseren van voorzieningen. Bij de ontwikkeling van de nieuwe deelgebieden zetten we -naast het realiseren van woningen- in het spoedig realiseren van de voorzieningen die passen bij plangebied Meerstad. Het voorzieningenniveau hangt mede af van het woningbouwprogramma van de deelgebieden. De effecten van het realiseren van voorzieningen meegenomen in de mer-procedure.

	globale of flexibele omgevingsplannen op te stellen. De vraag of er sprake is van kaderstelling is met name afhankelijk van het antwoord op de vraag of er nog een later planologisch besluit nodig is om (woning)bouw mogelijk te maken. Begrijp dit niet helemaal. Voorzieningen zijn uit meerstad gesloopt en worden nu ergens anders geplaatst. Is er dan geen plicht om meer invulling te geven??	
c.	Verplaatsing in later stadium van Skillspark, persleiding en Hoogspanning mast? Zijn die ook deel van het plan of doorkijk MER?	Ja, deze voorzieningen worden meegenomen in de verdere uitwerkingen. Het amoveren c.q. verplaatsten van de voorzieningen -de effecten daarvan- maken onderdeel uit van de mer-procedure.
d.	Een nieuwe ontwikkeling moet voldoen aan en bijdragen aan gemeentelijk en provinciaal beleid en waar relevant ook aan nationaal beleid. Visie Ruimte voor Retail, Omgevingsvisie Levende Ruimte en De sociale basis in Groningen: Harmoniseren en verder Wordt daar ook de tekortkoming van huidige ontwikkeling in mee genomen?	Het plangebied Meerstad wordt in zijn geheel beoordeeld en worden de effecten getoetst.
e.	• Grunopark/De Wierden: circa 2.300 woningen met voorzieningen en een jachthaven. Start bouw woningen 2025 • Eemskanaalzone: circa 2.100 woningen, meer verdicht, start bouw 2025 • Harkstede: circa 1.500 woningen: start bouw 2027 • Resterende woningen in periode 2027-2050	De prioritering is opgesteld voor woningbouw en het realiseren van het Woldmeer. Het realiseren van voorzieningen is hier een afgeleide van. De inzet is er op gericht om (open)bare voorzieningen mee te laten groeien met ontwikkeling van de wijk of -indien gewenst- ruimte hiervoor te reserveren.

	Willen graag ook fasering zien van Voorzieningen, Harksteder Broeklanden bos, Woldmeer uitbreiding en geheel bevaarbaar en Zuidelijke ontsluiting route. Ook de ontsluiting vv Engelbert met hoger veiligheid route fietsers. Mis prioriteit kleine industrie terrein.	
f.	Aanleg Voor het grondverzet is er een globale berekening van de grondbalans opgesteld waarbinnen het benodigde grondmateriaal tegen het (bruikbaar) vrijkomend grondmateriaal is gezet. Voor het ophogen van verschillende deelgebieden binnen Meerstad ligt er een opgave van 3.785.080 m³ benodigd grondmateriaal. Bij het ontgraven van het meer komt 3.672.768 m³ bruikbaar grondmateriaal vrij. Dit resulteert in een theoretisch tekort van 112.312 m³ . Binnen de bestaande ontgrondingenvergunning mag er over 150 ha 5 meter dieper worden uitgraven, hiermee is er voldoende zand om het theoretisch tekort bij normaal meer-bodem peil (- 4 meter NAP) op te lossen. <i>Wordt hier ook aan bevaar route in huidige meer gedacht ter voorkoming waterplanten groei?</i>	Bij de verdere ontwikkeling van het Woldmeer wordt de ervaring tot nu meegenomen. De groei van waterplanten draagt ook (deels) bij aan de kwaliteit van het water. Daar dient een evenwicht in te worden gevonden.
g.	In het MER worden de effecten van de planontwikkelingen en de alternatieven, varianten en eventuele scenario's vergeleken met de referentiesituatie. De referentiesituatie bestaat uit de huidige situatie en autonome ontwikkelingen in	Ja, er wordt veel gesproken met verschillende specialisten naar hoe een goede wijk wordt gemaakt; wat is een goede samenstelling van mensen, wat zijn hun woonwensen en aan welke (sport) voorzieningen hebben zij behoefte. Dit is een belangrijk onderdeel van het stedenbouwkundige plan.

	en rondom het plangebied. Autonome ontwikkelingen zijn ontwikkelingen die zich voordoen als het planvoornemen niet wordt uitgevoerd, bijvoorbeeld gevolgen van vastgesteld beleid en projecten waarover al definitieve besluitvorming heeft plaatsgevonden. In de onderstaande paragrafen wordt kort en indicatief ingegaan op zowel de huidige situatie (paragraaf 3.1) als autonome ontwikkelingen (paragraaf 3.2). In het op te stellen MER zullen de huidige situatie en autonome ontwikkelingen uitgebreider worden beschreven <i>Wordt hier ook naar sociale culturele basis en sport gekeken wat effect op huidige samenleving is vanwege de verschillende bijstellingen?</i>	Daarnaast blijven wij in gesprek met de (huidige) bewoners, ook omdat het hun directe woonomgeving betreft.
h.	In Figuur 3-7 is de prognose voor bodemdaling in de periode 2020-2050 weergegeven. In onderstaande figuur is te zien dat binnen Meerstad de bodemdaling uitloopt van beperkt (3-10 cm) tot sterk (40-60 cm). Het lijkt erop dat effect groter is in het Harksteder Breoklanden Bos?? Correctie van bodemdaling wordt daartegen geieked of andere punt dit kan meer natte gebied creëren. Hoe maken we dat toekomst bestendig met verhoogde loop padden, juist bomen keuze etc ed.	De gevolgen van klimaatverandering en de daling van de bodem wordt meegewogen in de totstandkoming van de deelplannen. De oplossingen kunnen per deelgebied verschillen.
i.	Figuur 3-13 Bovengronds hoogspanningslijnen met indicatieve magneetveldzone. Nemen we de effect van de mogelijk ondergronds verplaatsing van	Ja, in de uitwerking wordt - uiteraard- rekening gehouden met geldende normen en wetgeving. De prioritering is opgesteld voor woningbouw en het realiseren van het Woldmeer. Het realiseren

	hoogspanning kabels werk mee in onderzoek? Wat is effect uitstel van kritische voorzieningen en welk lering wordt eruit gehaald? Welke urgentie en fasering wordt nu aangenomen? Socio/ engineering?	van voorzieningen is hier een afgeleide van. De inzet is er op gericht om (open)bare voorzieningen mee te laten groeien met ontwikkeling van de wijk of -indien gewenst- ruimte hiervoor te reserveren. De definitieve fasering hangt mede af van de uitkomsten van de mer-procedure, de keuze van de gemeenteraad (met name financieel) en de bereidheid van derden om mee te werken aan de plannen.
j.	Het ecologisch adviesbureau Altenburg & Wymenga heeft op 21-12-2022 een Natuurwaardenonderzoek uitgevoerd voor het plangebied. Het doel van dit onderzoek is de gegevens over natuurwaarden te actualiseren ter voorbereiding op de beoogde werkzaamheden. Er is een jaarrond ecologisch onderzoek uitgevoerd binnen de deelgebieden: Grunopark / De Wierden, Meerstad-Midden (Meerstad-Oost), EKZ en Middelbert (Meerstad-West). Voor Meerstad-Zuid en de Brug Slochterdiep is een bureaustudie naar natuurwaarden uitgevoerd. Onderstaand zijn de conclusies van het onderzoek samengevat. Is dit voor inzage beschikbaar?	Het rapport bevindt zich nog in conceptfase. Het rapport kan - nadat het een definitieve status heeft gekregen- uiteraard ingezien worden. Het zal waarschijnlijk ook onderdeel worden van de stukken behorend bij de formele procedure. Er kan dan ook formeel op worden gereageerd.
k.	3.3.3 Bestemmingsplan Meerstad-Midden West (2018) In 2018 is het bestemmingsplan en bijbehorend MER vastgesteld voor het plangebied Meerstad-Midden West. De	In het bestemmingsplan Meerstad-Midden-West is circa 5 hectare voorzieningen opgenomen. Wellicht ten overvloede merken wij bij de uitwerking van de deelgebieden

	voorgenomen activiteiten binnen het plangebied betreft circa 1.875 woningen, met 550 bestaande woningen geeft dat in totaal 2.425 woningen. Er wordt 100 hectare water mogelijk gemaakt, 10 hectare als park- en strandbestemmingen ingevuld en 6 hectare als uitstroomgebied. Ten slotte is er 54 hectare aan overige bestemmingen opgenomen (groen, agrarisch, natuur, verkeer) en circa 5 hectare aan voorzieningen. <i>Klopt dit dat er maar circa 5 hectare voorzieningen ruimte in stond?</i>	tot andere oppervlakten kunnen komen.
l.	In het MER zal per alternatief worden beschreven welke door de Wet natuurbescherming beschermde en/of rode lijstsoorten te verwachten of met zekerheid aanwezig zijn in het gebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soorten geldt. Vervolgens worden per alternatief de mogelijke gevolgen van het voornemen voor deze beschermde soorten en hun staat van instandhouding beschreven. Daarbij wordt tevens aangegeven welke maatregelen getroffen kunnen worden om verstoring van bijvoorbeeld vaste rust- en verblijfplaatsen, zo beperkt mogelijk te houden Verdringing door katten en diversiteit.	Plangebied Meerstad is een groen gebied waar ook gewoond er gerecreëerd wordt. Huisdieren zullen zich dan ook in het gebied verplaatsen. In de planvorming wordt rekening gehouden met de normen die gelden voor de verplaatsing van bepaalde soorten of de bescherming daarvan. Voor huisdieren gelden op dit gebied overigens bijna geen wet- en regelgeving.
m.	• de realisatie van (eilandjes met) natuurvriendelijke oevers; • de aanleg van enkele diepere putten (12-15 meter)	Het meer wordt gefaseerd aangelegd. Bij de eindsituatie moet een functionerend watersysteem gerealiseerd zijn.

	om fosfaatrijk slib effectief af te vangen; <i>Risico van minder zuivering door lisdodde versus riet. Ook zijn eilandjes weg gehaald. Afslag huidige eilandjes problematisch?</i>	Toekomstige plannen worden in dit kader ontwikkeld.
n.	Weliswaar wordt een 100 ha groot helofytenfilter ten oosten van het meer aangelegd, maar dat ligt dermate geïsoleerd van het meer, <i>dat betwijfeld mag worden of dit bijdraagt aan een goed ecologisch functioneren van het meer</i> ¹⁸ . <i>eilandjes niet beter?</i>	Het meer wordt gefaseerd aangelegd. Bij de eindsituatie moet een functionerend watersysteem gerealiseerd zijn. Toekomstige plannen worden in dit kader ontwikkeld. Er zijn c.q. worden geen helofytenfilters gerealiseerd. De plas-dras gebieden zijn zo ingericht dat ze een filterende functie hebben.
o.	Zo'n vloedvlakte krijkt de areaalbedekking met functionele moerasvegetatie sterk op en vertegenwoordigt doorgaans grote natuurwaarden, zowel qua flora als fauna. Voor recreatievaart is een diepte van ca. 150 cm. tijdens het vaarseizoen gewenst. In gebieden waar het waterpeil uitzakt tot een waterdiepte van 1,30 meter, kan 11 niet meer gesproken worden van recreatiewater zoals beoogd in de ambities van het plan ¹⁹ De Commissie adviseert te motiveren welke peilfluctuatie optimaal is om de functies natuur en recreatie te kunnen combineren. Droogte geen uitdaging om waterpeil te behouden?	Omdat het Woldmeer een hoger waterpeil dan haar omgeving heeft en het water relatief eenvoudig vastgehouden kan worden in het Woldmeer, worden er op dit moment geen problemen voorzien van te lage waterpeilen voor vaarrecreatie.
11.	Met betrekking tot Externe veiligheid hebben wij een opmerking en dat is het plaatsgebonden risico in de toekomstige situatie ook nog steeds aanwezig is en dus ook beoordeeld moet worden. De	Wij zullen dit meenemen in het MER.

	tekst op pagina 42 doet dit anders overkomen.	
--	---	--